

بیمه های آتش سوزی

مؤلف: سیدمهران صادقی

مقدمه:

آتش را شاید بتوان قدیمی‌ترین کشف بشر به شمار آورد که باعث تغییرات گسترده‌ای در زندگی انسان گردید. به همان میزان که بشر اولیه به مزایا و فواید آتش پی می‌برد با معایب و زیانهای آن نیز آشنا گردید. وقوع حریق‌های بزرگ و کوچک که باعث از بین رفتن اموال و داراییها می‌گردید از جمله تجربیات تلخی بود که نصیب افراد میشد و همین موضوع سبب رواج این ضرب‌المثل گردید که «آتش خدمتکاری خوب ولی ارباب بدی است».

وقوع انقلاب صنعتی در اروپا و تبدیل کارگاه‌های سنتی به کارخانجات عظیم و سپس گذر به عصر فراصنعتی باعث گردید زندگی مدرن آمیخته با خطرات گوناگون گردد که همه جا در کمین انسان نشسته‌اند تا در شرایط مناسب و در یک لحظه غفلت با شدت حمله کرده و همه چیز را در مسیر خود نابود کنند.

بارها مشاهده شده است که زندگی یک فرد یا حیات یک سازمان و شرکت در اثر حریق از بین رفته و ادامه فعالیت آن میسر نگردیده مگر اینکه دارای پوشش بیمه آتش‌سوزی بوده باشد بیمه‌های آتش‌سوزی با جبران خسارت فیزیکی و مادی وارده به بیمه‌گذاران نقش بسزا و مهمی در ادامه فعالیت و کار افراد و سازمان‌ها ایفا می‌نماید.

نکته قابل ذکر این است که در بیمه‌های آتش‌سوزی علاوه بر خسارت ناشی از حریق خسارت‌های ناشی از انفجار، صاعقه، سیل، زلزله، طوفان و دهها خطر دیگر نیز قابل پوشش و جبران می‌باشد که البته تمامی این موارد نیازمند آگاهی داشتن و آگاهی دادن است تا در سایه این اطلاع بیمه‌گذاران بتوانند بیمه‌نامه‌ای جامع و کامل خریداری نموده و با آسودگی به کسب و کار و فعالیت بپردازند.

شکی نیست که تدوین جزوات آموزشی در بالا بردن توان فنی علاقمندان به این رشته نقش مهمی داشته و تنها بر پایه آموزش صحیح است که پیشرفت و توسعه امکان‌پذیر می‌گردد و مشکلات به حداقل می‌رسد. امید آنکه جزوه حاضر در پیشبرد اهداف آموزشی و رسیدن به آرمانهای صنعت بیمه مفید و موثر باشد.

سید مهران صادقی

بهار 1389

تاریخچه بیمه‌های آتش‌سوزی

بیمه آتش‌سوزی یکی از قدیمی‌ترین رشته‌های بیمه‌ای است. در سال 1666 میلادی حریق بسیار بزرگی در لندن اتفاق افتاد که بیش از 11 میلیون لیره به پول آن زمان خسارت به بار آورد و بسیاری از اماکن و ساختمانها و منازل شهر را نابود کرد بصورتی که بعد از سه ماه هنوز از بعضی بقایای بجا مانده از آتش، دود بلند می‌شد. پس از این بلای عظیم مسئولین امور به دانشمندان و اندیشمندان متوسل شدند تا راهی بیابند بلکه از تکرار این مساله در آتیه جلوگیری گردد. نتیجه بررسیهای چندین ساله این شد که چون دانش زمان قادر به پیش‌بینی، پیشگیری و مبارزه با آتش‌سوزی دامن‌دار نمی‌باشد، چاره منحصر بفرد در تقسیم خسارت بین عده هر چه زیادتری از سازمانهای اقتصادی، صاحبان سرمایه و مردم ذینفع است تا آتش‌سوزی لاقط تحمل‌پذیر گشته و خسارات وارده یک باره یک سازمان اقتصادی یا یک فرد را از بین نبرده و پس از حریق باز بتوانند به کسب و کار سابق ادامه دهند و به این ترتیب بود که بیمه آتش‌سوزی پا به عرصه وجود نهاد. وقوع انقلاب صنعتی در قرن هجدهم باعث گردید شرکتهای بیمه آتش‌سوزی متعددی از جمله لویدز لندن تاسیس شوند.

موضوع بیمه‌های آتش‌سوزی

بیمه آتش‌سوزی از زیر شاخه‌های بیمه اموال بوده و تابع اصل غرامت می‌باشد بنابراین در بیمه‌های آتش‌سوزی خسارات فیزیکی و مادی و مالی مورد تامین قرار می‌گیرد نه خسارات جانی و بدنی.

انواع خطرات تحت پوشش در بیمه‌های آتش‌سوزی

1- خطرات اصلی شامل حریق، انفجار و صاعقه.

2- خطرات تبعی که همراه با خطرات اصلی تحت پوشش قرار می‌گیرند و قریب 30 خطر را شامل می‌گردند که عبارتند از زلزله، طوفان، سیل، سرقت، ترکیدگی لوله آب و غیره که در ادامه به تفصیل مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

ویژگی‌های خطرات اصلی

- الف- خطرهای از یکدیگر تفکیک نشده و هر سه خطر با هم تحت پوشش قرار می‌گیرند به عبارت دیگر بیمه آتش‌سوزی معمولی شامل خطرهای حریق، انفجار و صاعقه می‌باشد.
- ب- خطرهای اصلی به صورت مستقل از خطرهای تبعی می‌توانند تحت پوشش قرار گیرند.
- ج- معمولاً شامل فرانشیز نیستند.

ویژگیهای خطرات تبعی:

- الف- هر یک از خطرهای نرخ جداگانه‌ای دارند که در صورت تحت پوشش قرار گرفتن، نرخ آن به نرخ خطرهای اصلی اضافه می‌شود.
- ب- خطرهای تبعی مستقل از خطرات اصلی نمی‌توانند تحت پوشش قرار گیرند به عبارت دیگر اموال و داراییهای بیمه‌گذار ابتدا می‌بایست تحت پوشش خطرهای اصلی قرار گیرند تا بتوانیم خطرات تبعی را نیز بیمه کنیم.
- ج- معمولاً شامل فرانشیز هستند.

آشنایی با خطرات اصلی

آتش FIRE

آتش نتیجه یک عمل شیمیایی است که از ترکیب اکسیژن، حرارت و یک ماده قابل اشتعال به دست می‌آید بدین طریق که اکسیژن با کربن اجسام ترکیب شده و تولید انیدرید کربنیک CO₂ می‌نماید و گاهی هم تولید اکسیدکربن نموده و در اثر این فعل و انفعال شعله و حرارت تولید می‌کند.

آتش‌سوزی: سوختن یا به صورت کنترل شده به منظور خاص مثلاً تولید انرژی انجام می‌گردد و یا به صورت آتش‌سوزی آثار زیانبار از خود بر جای می‌گذارد. آتش‌سوزی هنگامی مصداق پیدا می‌کند که سوختن به طور ناخواسته در محل نامناسب اتفاق بیفتد

و یا شعله کنترل شده در اثر خارج شدن از حریم امن خود به اشیاء مجاور سرایت نموده و با بر جای گذاردن آثار سوختگی ایجاد خسارت نماید.

آتش سوزی دارای معنی و مفهوم جامع تری از آتش می باشد. هر آتشی، آتش سوزی نیست ولی هر آتش سوزی یک آتش است.

آتش سوختنی است همراه با نور ولی ظهور نور تنها منوط به ظهور شعله نیست بلکه گداختن (قرمز شدن) و یا سوختن را تکمیل می نماید. برای اینکه بتوان به آتش نام آتش سوزی داد میبایست به دو نکته اساسی توجه نمود: طریقه بوجود آمدن آتش سوزی و قدرت توسعه آن.

الف) طریق بوجود آمدن آتش سوزی:

آتش میبایست یا از یک منبع حرارتی غیر قابل کنترل سرچشمه گرفته و یا اینکه منبع حرارتی معین کنترل شده ای را ترک نموده باشد.

تا زمانی که آتش منبع حرارتی را ترک نکرده است نمی توان به آن آتش سوزی اطلاق نمود. بنابراین خسارت وارده به اشیاء داخل منبع حرارتی کنترل شده یا به بدنه آن جزو خسارات بیمه آتش سوزی محسوب نمی شود.

آتش به دو طریق بوجود می آید:

الف) آتشی که از یک منبع حرارتی غیر قابل کنترل سرچشمه می گیرد آن آتش هایی هستند که معمولاً بدون دخالت انسان تولید می شوند. مثل آتش پس از انفجار یا آتش در اثر اتصال سیم برق یا آتش در نتیجه سوختن خود بخود.

ب) آتشی که در داخل یک منبع حرارتی معین کنترل شده وجود دارد که این نوع آتش دارای سه حالت می باشد:

- در داخل یک منبع می سوزد مانند هیزمی که در داخل بخاری مشتعل است این آتش به منزل آتش سوزی نیست.

- منبع را ترک می کند مانند آتش شعله اجاق گاز که در نزدیکی یا زیر پرده ای قرار گرفته و موجب آتش گرفتن پرده می شود. در اینجا آتش منبع خود را که اجاق گاز بوده، ترک نموده و به یک شیء دیگر (پرده) سرایت نموده است این آتش به منزله آتش سوزی است.

• از یک منبع حرارتی معین کنترل شده به یک منبع حرارتی معین کنترل شده دیگر سرایت می‌نماید مانند آتش زدن هیزم داخل یک بخاری بوسیله یک کبریت مشتعل در اینجا آتش از کبریت مشتعل (منبع حرارتی معین کنترل شده) به هیزم (منبع کنترل شده دیگری) سرایت می‌کند. این نوع آتش را نمی‌توان به منزله آتش‌سوزی تلقی نمود، آتش مورد نظر بیمه‌گر که در تعریف آتش‌سوزی به کار رفته است آتش خسارت زننده است که تعهد بیمه‌گر جبران خسارت ناشی از این آتش‌سوزی است که به آن آتش وحشی نیز اطلاق می‌گردد.

ب) قدرت توسعه و گسترش آتش

آتش باید دارای قدرت و نیروی گسترش کافی باشد و بدون اضافه شدن شیء قابل اشتعال و یا حرارت اضافی خودبخود توسعه یابد. بنابراین نکته قابل توجه این است که آیا آتش پس از سرایت به شیء، توسعه یافته است یا خیر؟

اگر عمل سوختن ادامه و یا توسعه پیدا ننماید نمی‌توان آن آتش را به منزله آتش‌سوزی تلقی نمود. مانند سوختگی لباس یا قالی در اثر آتش سیگار یا پریدن جرقه‌ای (اگر بیمه‌گذار اقداماتی جهت جلوگیری از توسعه آتش بنماید و نگذارد که آتش توسعه و گسترش بیابد در این صورت تأدیه خسارات ناشی از آتش یا حرارت نمی‌توانند جزو بیمه آتش‌سوزی محسوب شوند).

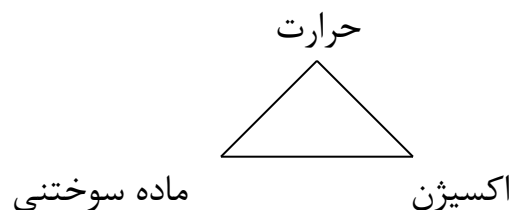
خسارات موارد زیر ناشی از آتش‌سوزی نبوده و بیمه‌گر تعهدی بر جبران آنها ندارد:

- 1- ترک خوردگی و دودزدگی: مگر اینکه ناشی از آتش‌سوزی باشد.
- 2- کز دادن و یاسوختن از رو: مگر اینکه در اثر آتش‌سوزی باشد که بیمه‌گر آن را می‌پردازد.
- 3- تخمیر شدن: هنگامی که علوفه یا تنباکو و امثال آن مدت طولانی بر روی هم انبار شوند در اثر حرارت حاصل از عمل تخمیر فاسد می‌شوند. البته اگر در اثر حرارت حاصله از تخمیر تولید آتش‌سوزی گردد، پرداخت کلیه خسارات وارده بعد از مرحله تخمیر به عهده بیمه‌گر است ولی خسارات قبل از ظهور آتش یعنی در طول مرحله تخمیر قابل تأدیه نمی‌باشند.

- خسارات وارده از تولید حرارت خودبخود تا زمانی که به آتش‌سوزی تبدیل نشده، بیمه‌گر تعهدی ندارد. مثل گرما و حرارتی که از انبار کردن بر روی هم موادی از قبیل کود شیمیایی، لاستیک کهنه و یا مواد آغشته به چربی و نفت برای مدت زیادی تولید می‌گردد.
- ذوب شدن و نرم شدن فلزات و اشیاء دیگر که بیشتر در دستگاه‌های الکتریکی در اثر اتصال سیم برق مشاهده می‌شود.
- دود دادن، بو دادن، پختن و سرخ کردن و مانند آنها.

مثلث حریق

عواملی را که در ایجاد حریق عرفی باید وجود داشته باشند می‌توان به صورت یک مثلث تحت عنوان مثلث حریق نشان داد:

روش‌های اطفای حریق

برای اطفای حریق حداقل می‌باید یکی از عوامل بالا را حذف نماییم تا موفق به نابودی آتش گردیم.

- الف) حذف اکسیژن (خفه کردن)
- ب) حذف دما یا حرارت (سرد کردن)
- ج) حذف ماده سوختنی

انواع حریق

آتش نوع اول A: اینگونه آتش سوزی از سوختن مواد خشک و یا جامد سوختنی مانند چوب، کاغذ، فرش، پوشاک، پارچه، پشم، پنبه و به طور کلی مواد و وسایل اولیه خانگی که همه این سوختها دارای ریشه گیاهی (سلولز) هستند به وجود می آید.

اینگونه آتشها، اغلب عامل سومی را که اکسیژن است و برای سوختن اجسام ضروری است به قدر کافی در خود ذخیره دارند و می توانند مدت نسبتاً طولانی بدون اینکه به هوا دسترسی داشته باشند به سوختن ادامه دهند. این سوختها پس از اینکه به طور کامل سوختند و خاموش شدند مقداری خاکستر از خود به جا می گذارند.

به همین مناسبت به آتش سوزی این سوختها، آتش سوزی خاکستردار یا خاکسترزا گفته می شود اینگونه سوختها اگر به طور ناقص بسوزند از آنها ذغال باقی می ماند، این آتش سوزیها اغلب در محل هایی بروز می کنند که سوختهای خشک یا جامد در دسترس باشند. دیده می شود که اینگونه آتش سوزیها هنگام بلعیدن سوختنیها به لابه لای بافت آنها نفوذ کرده و در تمام جهات آنها جریان می یابند.

آتش نوع دوم B: این آتش سوزیها از سوختن مایعات آتش گیر یا خیلی زود آتش گیر مانند نفت سفید، گازوئیل، نفت خام، بنزینهای گوناگون، روغنهای نباتی و حیوانی، گریس، رنگها و حلالهای شیمیایی به وجود می آیند. در این آتش سوزیها دیده می شود که آتش سوزی در سطح مایع به صورت ورقه ای نازک در جریان است این عمل در واقع همان واکنشهای شیمیایی زنجیره ای است که بین سه عامل اصلی در حال انجام است. اینگونه آتش سوزیها پس از خاموش شدن، چیزی از خود باقی نمی گذارند و به علت این که این آتش سوزیها اغلب روی سطح مایعات می سوزند به آنها آتش سوزیهای سطحی، چرب و بدون خاکستر گفته می شود. این آتش سوزیها غالباً در جاهایی رخ می دهند که مایعات قابل اشتعال در دسترس باشند.

آتش نوع سوم C: اینگونه آتش سوزیها سوختن گازهای آتش گیر طبیعی و یا غیر طبیعی هستند هر گاه مقداری از این گازها در هوا و یا محیطهای سر بسته و محدود پراکنده شود بر اثر رسیدن جرقه ای کوچک آمیزه گاز و هوا به انفجار شدیدی می انجامد و آتش سوزی دهشتناکی را به دنبال خواهد داشت.

این نوع آتش سوزی‌ها اغلب در جاهایی رخ می‌دهد که گازهای بسیار آتش‌گیر با مایعات تبخیر شدنی شدید وجود داشته باشد و پس از پراکنده شدن در محیط نسبتی از حجم هوا را اشغال نموده باشد.

آتش نوع چهارم D: اینگونه آتش‌سوزی‌ها از سوختن مواد و عناصری کمیاب نظیر سدیم، پتاسیم، لیتیوم، زیرکونیوم، اورانیوم، توریوم، تیتانیوم، منیزیم به وجود می‌آیند به علت اینکه اینگونه سوخت‌ها کمتر در دسترس عموم قرار دارند یا اصلاً قرار ندارند به این آتش سوزی‌ها، آتش‌سوزی‌های نادر و کمیاب گفته می‌شود. این آتش‌سوزی‌ها ممکن است غالباً در آزمایشگاه‌ها و مراکز تهیه مواد شیمیایی روی دهد.

آتش نوع پنجم E: به آتش‌سوزی‌هایی گفته می‌شود که در دستگاه‌ها و ادوات برقی از قبیل ژنراتورها، ترانسفورماتورها، الکتروموتورها، مراکز تولید ادوات و خطوط توزیع نیرو رخ می‌دهند. این قسم آتش‌سوزی‌ها نه فقط در این دستگاه‌ها بروز می‌کنند بلکه در وسایل برقی خانگی مانند اجاق‌های برقی، هیترها، تلویزیون و سایر ادواتی که با مصرف برق کار می‌کنند نیز به وجود می‌آید.

اغلب این نوع آتش‌سوزی‌ها که در خانه‌ها و وسایل خانگی برقی به وجود می‌آیند معمولاً به آتش‌سوزی نوع اول و در محل‌هایی که با مایعات آتش‌گیر سروکار دارند به آتش‌سوزی‌های نوع دوم تبدیل می‌شوند.

انفجار EXPLOSION

در بیمه آتش سوزی انفجار به مفهوم هر نوع آزاد شدن ناگهانی انرژی حاصل از انبساط گاز و یا بخار است.

انفجار ممکن است به صور مختلف بروز کند اما همه آنها ویژگی مشترکی دارند بدین معنی که علت هر انفجار، انبساط مقدار زیادی گاز یا بخار است که بر اثر فشار قوی و یا تولید حرارت و یا فعل و انفعالات شیمیایی به مانع اطراف خود فشار آورده، آن را می‌ترکاند.

هر انفجاری در بیمه نامه آتش سوزی قابل بیمه شدن نیست، از جمله انفجارهای هسته‌ای و مواد منفجره و بعضی از انفجارها طبق شرایط خاص و با منظور نمودن حق بیمه اضافی تحت پوشش بیمه آتش سوزی قرار خواهند گرفت مثل انفجار ظروف تحت فشار.

صاعقه LIGHTING

در بیمه آتش سوزی صاعقه عبارت است از تخلیه بار الکتریکی بین دو ابر یا بین ابر و زمین که بر اثر القای دو بار مختلف به وجود می‌آید.

مقصود از خطر صاعقه تنها خسارات وارد شده در اثر آتش سوزی ناشی از صاعقه نیست بلکه منظور، خسارت مستقیم ناشی از صاعقه است که اصطلاحاً آن را صاعقه سرد می‌نامند و بدون آتش سوزی تولید می‌شود مانند: گداخته شدن، ترکیدن، سوختن از رو. صاعقه‌ای که در نزدیکی موتور یا ماشین دیگری به سیم‌های موجود در هوای آزاد که نیروی برق را به آن موتور منتقل می‌کند اصابت کند بار زیاد حاصل از برخورد صاعقه به سیم، به موتور منتقل و باعث خرابی دستگاهها می‌شود که اینگونه خسارات از تعهد بیمه‌گر خارج است.

به طور خلاصه خساراتی که در اثر حرارت مستقیم یا غیر مستقیم صاعقه و یا در اثر نیروی آن تولید شوند خسارات مستقیم صاعقه هستند که بیمه شده محسوب می‌گردند اما خساراتی را که در اثر انرژی الکتریکی صاعقه تولید شوند خسارات غیر مستقیم صاعقه نامند که بیمه شده محسوب نمی‌شوند.

*** خسارات و هزینه‌های قابل تامین در بیمه آتش‌سوزی بر اساس ماده 21 قانون**

بیمه:

- الف) خسارت وارد به موضوع بیمه از حریق، اگرچه حریق در نزدیکی آن واقع شده باشد.
- ب) هر خسارت یا تنزل قیمت وارده به اموال از آب یا هر وسیله دیگری که برای خاموش کردن آتش بکار برده شده است.
- پ) تلف یا معیوب شدن مال در هنگام نجات دادن آن از حریق
- ت) خسارت وارده به اموال بیمه شده در نتیجه خراب کردن کلی یا جزئی بنا برای جلوگیری از سرایت یا توسعه حریق.

*** خسارت و هزینه‌های قابل تامین در بیمه آتش‌سوزی مطابق ماده 11 شرایط**

عمومی بیمه‌نامه

این بیمه‌نامه خسارات مشروحه زیر را تامین می‌نماید:

- 1- خسارت مستقیم ناشی از آتش، صاعقه و انفجار.
- 2- خسارت و هزینه ناشی از اقدامات لازم که به منظور جلوگیری از توسعه خسارت صورت می‌گیرد همچنین خسارت و هزینه ناشی از نقل مکان ضروری مورد بیمه به منظور نجات آن از خطرات بیمه شده.

انواع موارد قابل پوشش در بیمه‌های آتش‌سوزی

در بیمه‌های آتش‌سوزی منازل مسکونی، مراکز صنعتی از قبیل کارخانجات صنایع غذایی، آشامیدنی، نساجی، شیمیایی، چوب و کاغذ و کلیه موارد غیر صنعتی از قبیل فروشگاههای تجاری، بیمارستانها، ساختمانهای اداری، آموزشگاهها را می‌توان تحت پوشش قرار داد که نرخ آنها تابع تعرفه بیمه‌های آتش‌سوزی می‌باشند. مزید اطلاع آنکه کلیه موارد بیمه‌ای بر حسب درجه خطر خود به 9 گروه تقسیم بندی می‌شوند که هر گروه نرخ خاص خود را دارند که جدول مربوطه بشرح ذیل ارایه می‌گردد:

شماره طبقه خطر	نرخ در هزار	مثال
1	0/27	منازل مسکونی، انبار آهن آلات
2	0/63	ساختمانهای اداری، کارخانه گچ سازی
3	0/9	کارخانه فلزکاری، فروشگاه لوازم خانگی
4	1/44	کارخانه قند و شکر، فروشگاه پوشاک
5	1/8	کارخانه لاستیک سازی، فروشگاه کتاب
6	2/25	فروشگاه اتومبیل، کارخانه تولید خودکار
7	2/88	کارخانه شالیکوبی، چایخانه
8	3/33	کارگاه نجاری، کارخانه پلاستیک سازی
9	3/78	کارگاه گازپرکنی، کارخانه کبریت سازی

بیمه‌های آتش‌سوزی از نظر مدت بیمه‌نامه

معمولاً بیمه‌نامه‌های آتش‌سوزی به مدت یکسال صادر می‌گردند اما صدور بیمه‌نامه با مدت کمتر از یکسال یا بیشتر از یکسال نیز امکانپذیر می‌باشد. لذا در صورتی که قرار است بیمه‌نامه با مدتی کمتر از یکسال صادر شود نرخ بیمه‌نامه مطابق جدول ذیل محاسبه خواهد شد:

ردیف	مدت زمان بیمه‌نامه	درصد از حق بیمه سالانه
1	کمتر از پانزده روز تا پانزده روز	12
2	بیش از پانزده روز تا یک ماه	20
3	بیش از یک ماه تا دو ماه	30
4	بیش از دو ماه تا سه ماه	40
5	بیش از سه ماه تا چهار ماه	50
6	بیش از چهار ماه تا پنج ماه	60
7	بیش از پنج ماه تا شش ماه	70
8	بیش از شش ماه تا هفت ماه	75
9	بیش از هفت ماه تا هشت ماه	80
10	بیش از هشت ماه تا نه ماه	85
11	بیش از نه ماه تا ده ماه	90
12	بیش از ده ماه	100

نحوه محاسبه حق بیمه جهت بنگاههای عمومی، پاساژها و سراها

حق بیمه بنگاهها و پاساژها تابع تعرفه مخصوص به خود می باشد که تعرفه صندوق مشترک نامیده می شود بعنوان مثال حداقل نرخ بنگاههای عمومی در این تعرفه 2/7 در هزار می باشد که بر حسب نوع فعالیت بنگاه و محل آن افزایش خواهد یافت یا منطقه بازار تهران دارای نرخ 5/4 در هزار می باشد و همچنین پاساژها و سراها و انبارها. در خصوص انبارهای اختصاصی چنانچه نرخ آن در تعرفه وجود نداشته باشد 90 درصد نرخ کارخانه تولیدی بعنوان نرخ انبار اعمال می گردد بعنوان مثال انبار قند و شکر در تعرفه وجود ندارد چون کارخانه تولید کننده آن با نرخ 1/44 در هزار می باشد لذا نرخ انبار $1/296 = 90\% \times 1/44$ در هزار خواهد گردید.

خطرات اضافی

همانگونه که قبلاً "ذکر گردید در بیمه های آتش سوزی قریب 30 خطر تبعی تحت پوشش قرار میگیرد که در اینجا برخی از آنها مورد بررسی قرار میگیرند:

1- زلزله و آتشفشان: Earthquake

زلزله به معنی آزاد شدن انرژی درون زمین و عبور این گازها و انرژیها از منافذ گسل پوسته سطحی زمین بوده که با شکستن لایه های سطحی همراه می باشد که با توجه به شدت و گستردگی آن می تواند آثار خسارتی فاجعه آمیز به بار آورد لذا به این دسته ریسکها، ریسکهای فاجعه آمیز «catastrophe» می گویند و چون این دسته ریسکها از دسته ریسکهای عام «fundamental» هستند از جمله ریسکهای بیمه ناپذیر تلقی می شدند و تا چند دهه پیش به ندرت این ریسکها قابل بیمه شدن بودند ولی با گسترش فعالیت بیمه ای و پایه ریزی توسعه تئوری احتمالات و قانون اعداد بزرگ و همچنین ابتکار «بیمه اتکایی» و تقسیم ریسک بین بیمه گران، این دسته ریسکها نیز به ریسک بیمه پذیر تبدیل شده اند. در کشور ما نیز دو گسل فعال زاگرس و البرز وجود دارد که طی یک دوره منظم و مشخص انرژی درون زمین را خارج می کند و آمار و ارقام بیانگر نظم پذیری آن می باشد.

در بیمه زلزله خسارت مستقیم وارد شده به مکانها اعم از مسکونی، غیر مسکونی و صنعتی همچنین اسباب و لوازم موجود در آنها در مقابل زلزله و یا آتش سوزی ناشی از زلزله و یا آتشفشان بیمه می شوند.

ضمناً خسارتهای وارد شده باید همزمان با حوادث مزبور ایجاد شده باشد.

تعیین نرخ بیمه خطر زلزله

در نرخ بیمه زلزله دو عامل مهم دخیل می باشند:

- 1- شهرستان محل استقرار مورد بیمه
- 2- نوع سازه (اسکلت) ساختمان و مصالح بکار رفته در آن

جداول مربوط به درجه بندی استانها و شهرهای مختلف بر اساس شدت خطر زلزله در تعرفه بیمه زلزله آمده است. در این تعرفه کلیه شهرهای کشور برحسب شدت خطر زلزله دارای درجه های از یک تا 5 می باشند که شهرهای کم خطر مثل اصفهان دارای درجه خطر یک و شهرهای پرخطر مثل تهران دارای درجه خطر 5 می باشند به جهت آشنایی بیشتر با موضوع، جدول استان کهگیلویه و بویراحمد در زیر آورده می شود:

درجه بندی شهرهای استان کهگیلویه و بویراحمد براساس شدت خطر زلزله

کد شهر	نام شهر	درجه خطر
280022	یاسوج	4
280023	دهدشت	5
280024	گچساران	5
280025	سی سخت	4
280027	چرام تل گرد	5
280029	لنده	5
280031	باشت	5
280032	سوق	5

اکنون که درجه خطر مورد بیمه را بدست آوردیم برحسب اینک مورد بیمه صنعتی باشد از جدول شماره یک و در صورتی که مسکونی یا غیر صنعتی باشد از جدول شماره 2 نسبت به استخراج نرخ آن اقدام می‌نمائیم بدیهی است که نوع سازه در تعیین نرخ نقش اساسی دارد:

جدول شماره یک: نرخ زلزله برای موارد صنعتی

درجه خطر (نرخ در هزار می‌باشد)					نوع ساختمان	ردیف
5	4	3	2	1		
1/8	1/5	1/2	1/1	1	گلی (سنتی و قدیمی)	1
1/6	1/4	1	0/9	0/8	آجری	2
1/4	1/1	0/8	0/7	0/6	اسکلت فلزی	3
1	0/8	0/6	0/5	0/4	بتون و یا سوله	4
0/8	0/6	0/4	0/3	0/2	الف- طراحی و محاسبه و اجرا طبق آیین‌نامه شماره 2800 ب- فضاهای باز و غیرمسقف	5

جدول شماره دو: نرخ زلزله برای موارد غیر صنعتی و مسکونی

ردیف	نوع سازه	زلزله خیز خفیف	زلزله خیز شدید
		1-2-3	4-5
1	2800 و روباز	0/2	0/4
2	اسکلت فلزی و سوله و بتون	0/4	0/7
3	آجری و گلی	0/8	1/2

همانگونه که مشاهده می‌شود طبقات خطر 1 و 2 و 3 در حوزه زلزله خیز خفیف و طبقات خطر 4 و 5 در حوزه زلزله خیز شدید درجه بندی می‌شوند. مطابق جداول فوق در صورتی که مورد بیمه صنعتی بوده، در شهرستان یاسوج واقع شده و نوع سازه اسکلت فلزی باشد با توجه به اینکه درجه خطر یاسوج چهار می‌باشد، نرخ بیمه خطر زلزله 1/1 در هزار تعیین می‌گردد حال آنکه برای یک مورد غیر صنعتی در همین شهرستان و با همین نوع سازه نرخ زلزله 0/7 در هزار می‌باشد.

فرانشیز خطر زلزله:

در صورتی که خطر زلزله بیمه گردد، شرط زیر میباید در توضیحات بیمه نامه درج گردد: «با عنایت به ماده 13 شرایط عمومی مندرج در پشت بیمه نامه آتش سوزی، خسارتهای مستقیم ناشی از زلزله وارد به مورد بیمه باستثنای سرقت، در مقابل خطر زلزله بیمه می‌شود و استثنای زمین لرزه از بند 2 ماده 31 شرط مذکور حذف می‌گردد، ضمناً از هر خسارت..... بعنوان تعهد بیمه گزار (فرانشیز) از خسارت وارد شده کسر خواهد شد.»

توضیح 1: در جای نقطه چین میزان فرانشیز درج خواهد شد در صورتیکه مورد بیمه صنعتی باشد «15 درصد» و هنگامی که مورد غیر صنعتی و مسکونی باشد فرانشیز «یک درصد مبلغ بیمه شده» خواهد بود.

به عنوان مثال در صورتی که زلزله به یک واحد صنعتی 1/000/000 ریال خسارت وارد نماید حداقل 150/000 ریال از خسارت کسر شده و مبلغ 850/000 ریال به بیمه‌گذار پرداخت می‌گردد بدین ترتیب سرمایه تحت پوشش، تاثیری بر میزان فرانشیز زلزله ندارد فرانشیز زلزله برای واحدهای مسکونی و غیر صنعتی معادل یک درصد سرمایه بیمه شده می‌باشد. بعنوان مثال چنانچه یک واحد مسکونی 1/000/000/000 ریال بیمه شده باشد و بر اثر زلزله به آن 200/000/000 ریال خسارت وارد شود 10/000/000 ریال از آن کسر و 190/000/000 ریال به بیمه‌گذار پرداخت می‌شود.

توضیح 2: حداقل سهم بیمه‌گذار از هر خسارت (فرانشیز) برای موارد صنعتی 15 درصد بوده و در صورتی که بیمه‌گذار بپذیرد که میزان فرانشیزهای فوق افزایش یابد بر اساس افزایش به عمل آمده میزان تخفیف در نرخ بیمه خطر زلزله به شرح زیر می‌باشد:

فرانشیز	میزان تخفیف
25 درصد	20 درصد
40 درصد	45 درصد
60 درصد	65 درصد

به عنوان مثال چنانچه نرخ بیمه زلزله یک واحد صنعتی 1/4 در هزار باشد و بیمه‌گذار خواهان فرانشیز 40 درصدی گردد نرخ مذکور به 0/77 کاهش می‌یابد.

توضیح 3: موضوع افزایش فرانشیز و کاهش نرخ زلزله (توضیح 2) تنها در بیمه‌های صنعتی اعمال می‌گردد و فرانشیز زلزله واحدهای غیرصنعتی و مسکونی کماکان ثابت و بدون تغییر می‌باشد.

2- سیل و طغیان آب دریاها و رودخانه‌ها **Flood** :

سیل، جریان ناگهانی آبهای سطحی خارج از مسیر طبیعی است که به علت ریزش باران، برف، طغیان رودخانه و یا شکستن سدها ایجاد می‌شود. تغییرات طبیعی و عادی سطح آب دریا و رودخانه جزو تعهدات بیمه‌گر محسوب نمی‌گردد مانند جزر و مد یا پیشروی طبیعی آب دریا. در حال حاضر نرخ بیمه خطر سیل 0/2 در هزار می‌باشد اما با توجه به آزاد سازی نرخها امکان دارد نرخ مذکور دستخوش تغییر گردد.

3- طوفان و گردباد و تند باد **Storm**

در بیمه طوفان، خسارتهای ناشی از طوفان، تندباد و گردباد تحت پوشش قرار می‌گیرد. و در علم هواشناسی معمولاً بادی که سرعت آن بیش از 66 کیلومتر در ساعت باشد طوفان محسوب می‌گردد. نرخ آن 0/15 در هزار می‌باشد. در صورت نیاز به ارزیابی ریسک از نظر مقاومت یا عدم مقاومت سازه در مقابل خطر مذکور بایستی قبل از صدور بیمه نامه کارشناسی لازم انجام پذیرد.

4- ترکیدن لوله آب و ضایعات ناشی از برف و باران **Damage By Water**

این بیمه دو پوشش جداگانه بوده و هر کدام خطرات مختلفی را تحت پوشش قرار می‌دهد اما چون کلوز آنها مشترک می‌باشد لذا معمولاً با همدیگر مورد بررسی قرار می‌گیرند. خسارتهای قابل پوشش در این بیمه بشرح ذیل می‌باشند:

الف- ضایعات آبدیدگی ناشی از خطوط شبکه آبرسانی و فاضلاب – جبران خسارتهای ناشی از ترکیدن لوله‌ها و مخازن و تأسیسات آب و فاضلاب

ب- ضایعات آبدیدگی ناشی از برف و تگرگ و آب باران

1- جبران خسارتهای آبدیدگی وارده به اموال بیمه‌گزار شامل ساختمان و پشت بام ناشی از گرفتگی راه آبها و ناودانی پشت بام

2- خسارات ناشی از برف و باران که به ابنیه بیمه‌گزار وارد می‌گردد.

نرخ بیمه ترکیدن لوله آب به تنهایی 0/2 در هزار و نرخ ضایعات ناشی از برف و باران نیز به تنهایی 0/2 در هزار است.

فرانشیز به صورت درصدی و حداقل مبلغ خسارت در بیمه‌نامه درج می‌گردد. چنانچه این خطرات تحت پوشش بیمه‌نامه قرار گیرند می‌باید یک برگ از "شرایط مخصوص بیمه ترکیدن لوله آب و ضایعات برف و باران" ضمیمه بیمه‌نامه شده و به بیمه‌گزار تحویل گردد.

ملاحظات کارشناس جهت ارزیابی ریسک و رویت سلامت محل در زمان صدور بیمه‌نامه انجام می‌پذیرد.

5- سقوط هواپیما و هلیکوپتر Air Crash Damage

خسارتهای ناشی از سقوط هواپیما و هلیکوپتر یا اشیای ساقط شده از آنها (به استثنای بمب و یا مواد منفجره و سایر جنگ افزارها) به اموال بیمه‌گزار حداکثر تا کل مبلغ بیمه شده تحت پوشش قرار می‌گیرد. چنانچه اجازه فرود شی پروازی در محل مورد بیمه توسط بیمه‌گزار صادر گردد بیمه‌گر مسئول جبران خسارت نخواهد بود.

نرخ بیمه در نقاط کمتر از شعاع 5 کیلومتری 0/1 در هزار و بیش از 5 کیلومتر 0/05 در هزار می‌باشد.

6- شکست شیشه breakage of Glass

در این پوشش، خسارتهای ناشی از شکست شیشه‌های منصوب در ساختمان مورد بیمه در اثر حادثه و برخورد شی خارجی پرداخت می‌گردد.. اصولاً شیشه به دو صورت میان تهی (پارچ، لیوان و مانند آن) و مسطح ساخته می‌شود. شیشه‌های میان تهی تحت بیمه شکست قرار نمی‌گیرند و شیشه‌های مسطح به شرط آنکه بعنوان نما یا تابلو بر روی ساختمان منصوب باشند تحت پوشش قرار می‌گیرند. نرخ بیمه این خطر 20 در هزار بوده و از این حیث یکی از بالاترین نرخها در میان خطرات تبعی میباشد البته شایان ذکر است که این نرخ تنها بر روی سرمایه شیشه‌های نصب شده اعمال می‌گردد نه جهت کل سرمایه بیمه‌نامه.

در زمان صدور بیمه‌نامه جهت پوشش چنین خطری بیمه‌گذار موظف است صورت ریز و ارزش تفکیک شیشه‌ها شامل تعداد جام‌ها - ابعاد - قطر و مبلغ بیمه شده را اعلام نماید.

7- بیمه دزدی با شکست حرز: **Burglary**

دزدی و سرقت به معنی ربودن و تصاحب غیر قانونی اموال دیگران بوده و از دسته ریسک‌های اجتماعی تلقی می‌گردد.

بیمه‌گر در بیمه‌های آتش‌سوزی می‌تواند براساس ماده 13 شرایط عمومی و ارزیابی ریسک و دریافت حق بیمه اضافی موافقت نماید خسارت ناشی از فقدان یا خرابی اموال بیمه شده را که در نتیجه دزدی با شکست حرز روی دهد حداکثر تا مبلغ بیمه‌شده جبران نماید. **حرز:** در ادبیات فارسی به معنی حریم، حرمت و حفاظت می‌باشد و در اصطلاح بیمه، شکست حرز به معنی سرقتی است که با برداشتن یا کنار زدن مانعی با بکار بردن اهرم زور و قدرت و فشار همراه باشد بنابراین چنانچه ربودن و قاپیدن و سرقت بصورتی باشد که حرز آن شکسته نشود جزو شرایط بیمه شده تلقی نمی‌گردد از جمله آن سرقت‌هایی که سارق به اختیار و بدون از بین بردن موانعی وارد محل مسروقه شده و اموالی را به سرقت می‌برد. موارد زیر دزدی با شکست حرز محسوب می‌گردد:

- بالا رفتن از دیوار محل استقرار اموال بیمه شده یا شکستن در یا پنجره و یا خراب کردن دیوار و نظایر آن.
 - باز کردن درب وسیله کلید تقلبی و سایر آلات و ادواتی که عادتاً برای باز کردن قفل بکار نمی‌رود.
 - ورود سارق به محل قرار گرفتن اموال بیمه شده در شب.
 - ورود به محل با تهدید بیمه‌گذار و یا سایر اعضای خانواده و یا خدمتگذار.
- چنانچه این خطر بیمه شود می‌باید صورت ریز و ارزش تفکیکی اموال مورد بیمه تحت پوشش این خطر از بیمه‌گذار اخذ شده و منضم به بیمه‌نامه گردد.
- لازم بذکر است که در صورت تحت پوشش قرار گرفتن خطرفوق می‌باید یک نسخه از شرایط مخصوص بیمه دزدی با شکست حرز ضمیمه بیمه‌نامه گردد و به بیمه‌گذار تحویل شود.
- نرخ پوشش سرقت جهت منازل مسکونی 6 در هزار با فرانشیز 10 درصد مبلغ خسارت حداقل یک میلیون ریال می‌باشد حداقل نرخ پوشش جهت واحدهای صنعتی و غیر

صنعتی 8 در هزار و در حالت عادی و نرمال تا 12 در هزار می باشد که در صورت
صلاح دید واحد اجرائی به نرخهای بالاتری نیز قابل افزایش می باشد فرانشیز معمولاً 10
درصد مبلغ خسارت می باشد.

8- هزینه پاکسازی:

هزینه پاکسازی محل مورد بیمه بر اثر وقوع حوادث بیمه شده تحت پوشش بیمه‌نامه آتش‌سوزی نمی‌باشد ولی بیمه‌گذار می‌تواند با پرداخت حق بیمه اضافی این پوشش را تحصیل نماید.

حق بیمه این پوشش، 50 درصد نرخ کلی بیمه‌نامه می‌باشد و چنانچه بیمه‌نامه دارای نرخ‌های مختلف با پوشش خطرات مختلف باشد بالاترین نرخ مبنای محاسبه حق بیمه قرار خواهد گرفت.

حداکثر سرمایه تحت پوشش هزینه پاکسازی معادل 20 درصد سرمایه کل بیمه‌نامه می‌باشد. به منظور سهولت در محاسبه حق بیمه پوشش پاکسازی، مجموع نرخ خطرات اصلی و خطرات اضافی تبعی که کل مورد بیمه را پوشش می‌دهند در نظر گرفته خواهد شد و معمولاً نرخ شکست شیشه و سرقت چون جهت موارد خاصی از مورد بیمه منظور می‌گردد در محاسبه حق بیمه هزینه پاکسازی منظور نمی‌گردد. بعنوان مثال بیمه‌نامه‌ای دارای خطرات آتش‌سوزی با نرخ $1/44$ در هزار، سیل $0/2$ در هزار، زلزله $0/7$ در هزار، سرقت 8 در هزار، طوفان $0/15$ در هزار بوده و سرمایه آن $5/000/000/000$ ریال می‌باشد سرمایه تحت پوشش ریال $1/000/000/000 = 5/000/000/000 \times 20\%$ می‌باشد و نرخ آن نیز اینگونه محاسبه می‌شود.

$$1/44 + 0/2 + 0/7 + 0/15 = 2/49 \times 50\% = 1/245 \text{ در هزار}$$

$$1/000/000/000 \times \frac{1/245}{1000} = 1/245/000 \text{ حق بیمه هزینه پاکسازی}$$

همانگونه که ملاحظه می‌گردد نرخ پوشش سرقت در محاسبه حق بیمه هزینه پاکسازی لحاظ نگردید.

9- انفجار ظروف تحت فشار:

در ماده 33 از فصل سوم شرایط عمومی بیمه‌نامه آمده است: "خسارات وارده به ظروف تحت فشار صنعتی ناشی از انفجار این ظروف مورد پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد. لیکن خسارتی که در نتیجه تحقق خطر مزبور در سایر قسمتهای مورد بیمه بروز نماید تحت پوشش خواهد بود."

بنابراین منظور از پوشش ظروف تحت فشار صنعتی، خسارت وارد به این ظروف ناشی از انفجار خود آنها می‌باشد که می‌توان با اعمال نرخ یک در هزار نسبت به سرمایه این ظروف خسارت مذکور را تحت پوشش قرار داد.

10- خطر دفرمه شدن تجهیزات داخلی ظروف تحت فشار صنعتی:

طبق شرایط مخصوص انفجار ظروف تحت فشار صنعتی، در صورت عدم انفجار، خسارات ناشی از دفرمه شدن تجهیزات داخلی بویلرها و تاسیسات مشابه از جمله دیگ یا مخزن داخلی آنها بعلت عدم عملکرد هر یک از سیستمهای کنترلی تحت پوشش بیمه آتش‌سوزی قرار نخواهد داشت. لذا بیمه‌گر جهت جبران اینگونه خسارات در صورت تمایل بیمه‌گذاران به داشتن پوشش مورد نظر بعنوان یک خطر اضافی با نرخ 0/5 در هزار ارزش ظروف مذکور اقدام به بیمه نمودن می‌کند.

11- خسارات ناشی از ریزش مواد مذاب:

نظر به اینکه خسارت ناشی از ریزش مواد مذاب ناشی از شکست و یا سوراخ شدن بر اثر فرسودگی بدنه کوره و یا سرریز شدن مواد مذاب در صورتی که منجر به حریق نشود تحت پوشش بیمه‌نامه آتش‌سوزی قرار نخواهد داشت لذا کارگاه یا کارخانجاتی که دارای کوره یا دیگ مواد مذاب می‌باشند و بیمه‌گزار تمایل به تحصیل جبران اینگونه خسارات را دارد می‌بایست مشخصات کوره یا دیگ شامل تعداد، ظرفیت، نوع کوره، تعداد دفعات حادثه و میزان خسارت در هر مرحله حداقل برای 3 سال گذشته و حداکثر مبلغ تعهد جبران خسارت جهت تاسیسات جانبی را اعلام نماید تا نسبت به اخذ نرخ و شرایط از بیمه مرکزی ایران اقدام و اعلام گردد.

توجه: خسارت دیگ ناشی از فرسودگی و شکست تحت پوشش خطر مذکور نخواهد بود.

12- خطر برخورد جسم خارجی

نرخ بیمه این خطر برابر 0/01 در هزار است. این نوع پوشش را بیمه‌گذاران در صورتی که محل مورد بیمه در مجاورت جاده و یا پائین تپه شیب‌دار و یا... قرار گرفته باشد درخواست می‌نمایند.

13- خطر خود سوزی

نرخ بیمه این خطر یک در هزار بوده و سقف تعهد بیمه‌گر پنج درصد مبلغ بیمه شده و فرانشیز آن ده درصد است.

ساختار شیمیایی بعضی از مواد طوری است که خاصیت اکسیده شدن یا ترکیب با اکسیژن خود را به حد اعلاء دارند و این خاصیت در ترکیبات اشباع نشده وجود دارد. هنگامی که یک ماده کربن‌دار، خاصیت ترکیب با اکسیژن را دارا باشد و ترکیب آن جسم با اکسیژن و تولید حرارت شدت یابد، درجه سوخت آن جسم پائین می‌آید، به طوری که در بعضی شرایط درجه حرارت سوخت و یا درجه حرارت خود سوزی تا میزان درجه حرارت محیط پائین می‌آید و عمل خود سوزی و یا حریق خود به خود به وقوع می‌پیوندد.

در حال حاضر پوشش خودسوزی تنها برای محلهایی که دارای تفاله چغندر قند باشند مثل کارخانجات قند ارایه می‌گردد.

14- پوشش خسارات ناشی از نشت گاز آمونیاک و فریون در سردخانه‌ها

معمولاً در این حالت نشت گاز منجر به حریق نشده ولی موجب فساد کالا و یا آسیب دیدگی آنها اعم از این که خسارت مستقیماً ناشی از اثر گاز بر روی کالا باشد و یا این که موجب از کار افتادن دستگاه‌های مبرد گردیده و به کالا خسارت وارد شود. نرخ پوشش مذکور 0/5 در هزار و فرانشیز آن ده درصد مبلغ خسارت می‌باشد.

15- پوشش جبران هزینه‌های مربوط به طراحی مجدد بر روی دستگاه‌ها در

کارخانجات ریسندگی و بافندگی

چنانچه بر اثر وقوع هر یک از خطرات بیمه شده، دستگاه‌های مذکور دچار آسیب شوند هزینه (اجرت) یاد شده پرداخت می‌گردد. می‌توان پوشش مذکور را به صورت

یک بند جداگانه در بیمه نامه و یا تواماً با ذکر آن در قیمت تمام شده برای هر دستگاه مورد نظر یکجا بیمه نمود. نرخ مورد مزبور معادل نرخ اعمال شده برای ماشین آلات خط تولید می باشد.

16- ریزش و فروکش کردن چاه

خسارت ناشی از ریزش و فروکش کردن چاه به دو طریق ذیل تحت پوشش قرار می گیرد:

الف) جبران خسارت وارده به چاه و تأسیسات آن بر اثر ریزش دیواره چاه
1- الف) تعهد بیمه گر صرفاً محدود به جبران هزینه تخلیه تعمیر بدنه و تعمیر تأسیسات چاه از قبیل لوله ها و الکترو پمپ ها می گردد.

2- الف) نرخ سالانه حق بیمه یک در هزار سرمایه مورد تعهد می باشد.

3- الف) فرانشیز خسارت در هر حادثه معادل 20 درصد مبلغ خسارت و حداقل یکصد هزار ریال می باشد.

ب) جبران خسارت ساختمان و تأسیسات و محتویات آن و جبران خسارت مربوط به بدنه چاه و تخلیه آن و تأسیسات مربوط بر اثر ریزش دیواره چاه.

1- ب) تعهد بیمه گر محدود به جبران خسارت ساختمان و تأسیسات و محتویات مورد بیمه و چاه خواهد گردید.

2- ب) نرخ سالانه حق بیمه برای سرمایه واقعی بیمه شده معادل یک در هزار ارزش ساختمان و تأسیسات و... می باشد.

3- ب) فرانشیز خسارت در هر حادثه 20 درصد مبلغ خسارت و حداقل یکصد هزار ریال و حداکثر تعهد بیمه گر در برابر خطر ریزش چاه معادل 50 درصد سرمایه بیمه شده خواهد بود.

توجه: در صورتی که سرمایه بیمه شده کمتر از سرمایه واقعی مورد بیمه باشد خسارت مشمول ماده 10 قانون بیمه خواهد گردید.

شرایط عمومی

- 1- پوشش خطر ریزش چاه صرفاً محدود به واحدهای مسکونی - اداری و تجاری (اعم از ساختمان و تاسیسات و محتویات) می‌گردد و لذا واحدهای صنعتی و کارگاهی مشمول این پوشش نمی‌شوند.
- 2- خسارات ناشی از رانش زمین تحت پوشش خطر مذکور نمی‌گیرد مگر اینکه مورد بیمه دارای پوشش بیمه خطر رانش زمین باشد

17- رانش زمین

این پوشش، خسارات ناشی از رانش زمین را جبران می‌نماید و نرخ آن یک درهزار می‌باشد و بایستی قبل از صدور بیمه‌نامه از محل توسط کارشناس شرکت بازدید بعمل آمده و صحت و استحکام ساختمان، شیب زمین، سوابق خسارتی منطقه و جنس خاک (شنی، آهکی، رسی...) مورد توجه قرار گیرد. شایان ذکر است که در صورت اعلام خسارت از سوی بیمه‌گذار، ارائه مدارک مثبت دال بر وقوع حادثه الزامی می‌باشد.

18- سقوط بهمن

در بعضی نقاط مانند نقاط کوهستانی و برفگیر احتمال سقوط بهمن وجود دارد که این خطر با نرخ $0/3$ درهزار پوشش داده می‌شود.

19- خطر اعتصاب، شورش، آشوب، بلوا

حداقل نرخ حق بیمه برای پوشش‌های فوق تا اطلاع ثانوی با در نظر گرفتن حق اخطار فسخ و فرانشیز به شرح زیر $0/5$ در هزار تعیین شده است.

- 1- اخطار فسخ: بیمه‌گر می‌تواند در هر زمان با اخطار هفت روزه اقدام به فسخ پوشش نماید.

- 2- فرانشیز: 10 درصد مبلغ خسارت حداقل دو میلیون ریال برای واحدهای صنعتی و سیصد هزار ریال برای واحدهای غیر صنعتی است.

20- پوشش خطر عدم النفع یا وقفه در فعالیت

در بیمه وقفه در فعالیت (عدم النفع) بیمه‌گر متعهد می‌گردد در مقابل اخذ مبلغی بعنوان حق بیمه کلیه خسارات و هزینه‌های ناشی از توقف تولید در اثر بروز یکی از خطرات مورد تعهد در بیمه‌های آتش‌سوزی (مشمول بر خطرات اصلی حریق، انفجار، صاعقه و یا هر یک از خطرات اضافی بیمه شده) طی دوره غرامت را تحت پوشش قرار دهد. بنابراین در این بیمه‌نامه بیمه‌گر خسارات واقعی یا زیان‌هایی را که شامل از دست دادن سود به جهت کاهش عملیات و یا افزایش هزینه‌ها می‌باشد جبران می‌نماید و نرخ آن بعد از ارایه و بررسی مدارک ذیل اعلام می‌گردد:

مدارک و اطلاعات مورد نیاز

- فرم پیشنهاد تکمیل شده
- ترازنامه و صورت سود و زیان عملیاتی سه سال گذشته
- بیلان هزینه‌ها و سود ناخالص پیش بینی شده سال آینده
- صورت هزینه‌های ثابت و متغیر جاری روزانه
- مدت انتظار
- دوره غرامت

تعاریف اصطلاحات پوشش عدم النفع

سود ناخالص: سود حاصله طی یک دوره مالی که ارزش آن بر اساس صورت سود و زیان سالهای قبل و تغییر و تحول اقتصادی مشخص شده و تعهد این بیمه‌نامه، محدود به جبران خسارات ناشی از دست دادن سود ناخالص به خاطر کاهش گردش عملیات (فروش) و یا افزایش هزینه‌ها می‌باشد.

هزینه‌ها: هزینه‌های ثابت تولیدی و غیر تولیدی و اداری شامل هزینه‌های برق، آب، تلفن، اجاره‌ها، هزینه‌های حقوقی کارکنان دائمی و فصلی که ماهیتاً با توقف فعالیت موسسه ارتباط پیدا می‌نماید.

دوره غرامت: این دوره با وقوع حادثه شروع و تا از بین رفتن کامل اثرات فیزیکی ناشی از خسارت و یا حداکثر تا مدت معین مشخص شده در بیمه نامه پایان می‌پذیرد و این دوره نمی‌بایستی از حداکثر مدت قید شده در بیمه‌نامه فراتر شود. حداکثر دوره غرامت که معمولاً بر حسب ماه بیان می‌شود و با وقوع حادثه آغاز شده به وسیله بیمه‌گذار انتخاب می‌شود و هنگامی که فعالیت مجدداً از سر گرفته می‌شود و یا در خاتمه دوره انتخابی پایان می‌پذیرد که حداکثر شش ماه می‌باشد.

دوره انتظار: دوره زمانی است که بیمه‌گر هیچگونه تعهدی در جبران خسارت ندارد که معمولاً این مدت کمتر از 15 روز نخواهد بود.

فرانشیز: حداقل معادل 20٪ هر خسارت می‌بایستی به عنوان فرانشیز در نظر گرفته شود.

21- پوشش مسئولیت مالی در برابر همسایگان

بموجب این پوشش خسارات وارده به اماکن مجاور (همسایگان) محل مورد بیمه و اموال مستقر در آنها که از آتش‌سوزی، انفجار و ترکیدگی لوله آب و فاضلاب ناشی شده باشد تامین می‌گردد نرخ مورد عمل 50 درصد نرخ کل خطرات اصلی و ترکیدگی لوله آب و فاضلاب محل مورد بیمه می‌باشد.

انواع شرایط در بیمه‌های آتش‌سوزی

- شرایط عمومی
- شرایط خصوصی
- شرایط ویژه یا مخصوص

شرایط عمومی:

شرایط عمومی بیمه‌نامه که با توجه به قوانین و مقررات بیمه تهیه شده است و نسبت به همه بیمه‌گذاران یک رشته یکسان اجرا می‌شود و همان طور که از نام آن پیداست به طرح مسائل کلی که ناظر بر عموم بیمه‌گذاران است می‌پردازد ضمناً لازم به ذکر است که شرایط عمومی بیمه‌نامه مندرج در پشت اصل بیمه‌نامه است.

شرایط خصوصی

شرایط خصوصی در واقع مکمل شرایط عمومی و مشخص کننده جزئیات قرارداد بیمه و تعهدات و حقوق ناشی از آن است و برخلاف شرایط عمومی برای تمام بیمه‌گذاران یکسان نبوده و برای هر بیمه‌گزار و هر مورد بیمه متفاوت است شرایط خصوصی بیمه‌نامه مطالبی است که در بیمه‌نامه تایپ یا پرینت می‌شود.

شرایط مخصوص یا ویژه

گاهی اتفاق می‌افتد که شرایط خصوصی و تصریحات آن برای روشن ساختن حدود تعهدات طرفین کافی نیست و یا این که از بعضی مقررات شرایط عمومی با توافق طرفین عدول شده و نسبت به برخی از این مقررات توضیح خاصی باید داده شود که جای این قبیل تصریحات در شرایط ویژه یا مخصوص است مانند عدول از قاعده نسبی و یا پرداخت حق بیمه و دریافت خسارت با پولی غیر از پول رایج کشور و یا عدول از بعضی استثنائات با دریافت حق بیمه اضافی که تکلیف این قبیل موارد در شرایط ویژه روشن می‌شود از شرایط ویژه مخصوص در بیمه‌نامه آتش‌سوزی تحت عنوان توضیحات نام برده می‌شود.

انواع پوششهای خاص در بیمه‌های آتش‌سوزی

1- بیمه نامه با شرایط فرست لاس FIRST LOSS

2- بیمه نامه با شرایط جایگزینی

3- بیمه‌نامه با شرایط اظهارنامه‌ای (شناور)

بیمه‌نامه با شرایط فرست لاس FIRST LOSS

پوشش بیمه با شرایط فرست لاس به طور کلی می‌تواند از یک طرف به نفع بیمه‌گزار و از طرف دیگر به لحاظ محدود بودن تعهدات و مسائل مربوط به اتکایی به نفع بیمه‌گر باشد. الف) در بیمه‌نامه با شرایط مذکور بیمه‌گزار به لحاظ محدود بودن تعهدات بیمه‌گر در زمان بروز خسارت حق بیمه کمتری را پرداخت می‌نماید.

ب) بیمه‌گر به جهت پایین بودن تعهدات مالی خود نسبت به سرمایه واقعی اولاً خسارت کمتری را پرداخت می‌نماید. ثانیاً با توجه به PLANE نگهداری خود در بسیاری از موارد نیاز به اخذ پوشش اتکایی خارجی و پرداخت حق بیمه اتکایی به صورت ارز نخواهد داشت. جهت صدور بیمه‌نامه با شرایط فرست لاس رعایت و توجه به نکات ذیل ضروری می‌باشد.

الف) شرط فرست لاس اصولاً جهت خطرات اصلی (حریق - انفجار - صاعقه) بیشتر کاربرد خواهد داشت ولی در رابطه با خطرات اضافی تبعی نیز این نوع بیمه صادر می‌گردد.

ب) در بیمه به شرط فرست لاس بیمه‌گزار موظف است دارایی‌های خود را به ارزش واقعی بیمه نماید.

ج) حداکثر تعهد بیمه‌گر برای جبران خسارت در یک حادثه می‌بایست مشخص و در بیمه‌نامه درج گردد.

د) به منظور تعیین نرخ فرست لاس تعیین MPL مورد بیمه نیز ضروری می‌باشد.

ح) چنانچه تعهد بیمه‌گر در فرست لاس بیش از MPL و یا برابر با آن باشد نظر به اینکه بیمه‌گر در یک حادثه می‌بایست کل خسارت را پرداخت نماید تخفیف در نرخ فرست لاس منظور نمی‌شود و یا به عبارت دیگر صدور بیمه‌نامه فرست لاس مفهوم پیدا نخواهد کرد.

خ) باتوجه به بند فوق زمانی بیمه شرط فرست لاس مفهوم پیدا خواهد کرد که حداکثر تعهد بیمه‌گر در یک حادثه کمتر از MPL باشد.

ز) هرچه فاصله تعهد بیمه‌گر (سقف پوشش فرست لاس) با MPL بیشتر باشد در این حالت میزان تخفیف در حق بیمه بیشتر خواهد بود.

محاسبه حق بیمه فرست لاس

دو روش جهت محاسبه حق بیمه فرست لاس وجود دارد:

الف) سرمایه واقعی مورد بیمه به عنوان سرمایه بیمه شده در نظر گرفته و در بیمه‌نامه درج می‌گردد، در این حالت حق بیمه بر مبنای سرمایه مذکور محاسبه می‌گردد.

ولی همان گونه که فوقاً بیان گردید با توجه به فاصله بین سقف فرست لاس و MPL نرخ تعیین می‌گردد که این نرخ به مراتب کمتر از نرخ واقعی خواهد بود.

ب) سرمایه فرست لاس به عنوان سرمایه بیمه‌نامه در نظر گرفته شده و در بیمه‌نامه درج می‌گردد.

در این روش صدور بیمه‌نامه که سرمایه فرست لاس به عنوان سرمایه بیمه‌نامه منظور می‌گردد نرخ حق بیمه به مراتب بیشتر از نرخ واقعی در نظر گرفته می‌شود.

دلیل اینکه نرخ مذکور بیش از نرخ تعرفه یا نرخ واقعی در نظر گرفته می‌شود این است که در این روش قاعده نسبی سرمایه یا ماده 10 قانون بیمه در زمان بروز خسارت اعمال نمی‌گردد و در واقع با اعمال نرخ بیشتر بر روی سرمایه کمتر از اعمال ماده مذکور (ماده 10) صرف نظر می‌گردد.

ج) شرایط فرست لاس در متون خارجی

تعهد بیمه‌گر در اولین خسارت که به سقف تعیین شده برسد تمام شده و بیمه‌گذار می‌بایست مجدداً بیمه‌نامه خریداری نماید و چنانچه خسارت وارده در یک حادثه کمتر از

سقف تعیین شده (سقف فرست لاس) باشد تعهد بیمه‌گر نیز به میزان خسارت پرداختی کاهش خواهد یافت.

توجه: به منظور جلب رضایت بیمه‌گذار و جلوگیری از صدور بیمه‌نامه مجدد در طول اعتبار بیمه‌نامه می‌توان در هر دو روش الف و یا ب، با صدور الحاقی به میزان خسارت پرداختی و دریافت حق بیمه اضافی نسبت به پوشش کامل مجدد محل مورد بیمه تا پایان اعتبار بیمه‌نامه اقدام نمود.

شایان ذکر است که MPL از ابتدای کلمات MAXIMUM POSSIBLE LOSS اخذ شده و به معنای حداکثر خسارت ممکن می‌باشد و به حالتی اطلاق می‌گردد که آتش‌سوزی در شرایط نامساعد به وقوع پیوسته و هیچ یک از سیستمهای اطفاء حریق نتوانند به وظایف خود عمل کرده و آتش سوزی خودبخود با مانع برخورد کرده و یا دیگر موادی برای سوختن باقی نمانده باشد.

شرایط جایگزینی

اگر بیمه‌گذار، بیمه‌نامه را با شرط جایگزینی دریافت کند، در صورت بروز حادثه و آسیب دیدن مورد بیمه یا از بین رفتن آن، می‌تواند به جای دریافت مبلغ خسارت، از بیمه‌گر بخواهد که مورد بیمه را بازسازی کند و یا مشابه سالم آن را به او تحویل دهد و ضمناً باید توجه کرد که شرط فوق فقط ساختمانها، تأسیسات و ماشین آلات (اموال ثابت) را شامل شده و از پوشش دادن موجودی و مواد با شرط مذکور خودداری می‌شود در این خصوص نکاتی به شرح زیر باید مورد توجه قرار گیرد:

1. در زمان حادثه سرمایه بیمه شده باید برابر ارزش واقعی مورد بیمه باشد و نه کمتر. در غیر این صورت پوشش جایگزینی تحت این شرایط خود به خود کان لم یکن و از درجه اعتبار ساقط می‌شود و جبران خسارت براساس شرایط مندرج در بیمه‌نامه از جمله ماده 24 می‌باشد در واقع بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است نسبت به هزینه بازسازی یا ارزش جایگزینی آنها متعهد خواهد بود.

2. کلیه قطعات و لوازم و مصالحی که در بازسازی و مرمت به کار می‌رود باید مشابه و با کیفیت قطعات و مصالح اولیه باشد و نه با کیفیت بهتر که باعث منفعت و سودآوری بیمه‌گزار شود.
3. بیمه‌گزار موظف است ظرف مدت تعیین شده در شرایط، نسبت به بازسازی و مرمت مورد بیمه اقدام کرده و فاکتور هزینه‌های انجام شده را به بیمه‌گر ارائه کند در غیر این صورت پوشش جایگزینی باطل می‌شود.
4. عمل جایگزینی یا بازسازی می‌تواند در محل دیگر با موافقت قبلی بیمه‌گر انجام پذیرد مشروط بر آن که مسئولیت بیمه‌گر افزایش نیابد. از طرف دیگر چنانچه بیمه‌گزار قادر و مایل به تعویض و یا بازسازی موارد خسارت دیده در محل موضوع بیمه یا در محل دیگری که بیمه‌گر موافقت کرده نباشد پوشش جایگزینی باطل می‌شود.
5. هیچ نوع پرداختی بیش از مبلغی که طی بیمه‌نامه تحت پوشش است صورت نخواهد گرفت به عبارت دیگر چنانچه در تاریخ تلف شدن یا آسیب دیدگی هر یک از اموال بیمه شده تحت بیمه نامه توسط بیمه‌گزار یا از طرف وی به موجب بیمه‌نامه دیگری که شرایط جایگزینی آن مغایر این شرایط بوده تحت پوشش قرار گرفته باشد، تعهد بیمه‌گر بیشتر نخواهد بود و پوشش جایگزینی باطل و از درجه اعتبار ساقط می‌شود.
6. در صورتی که موضوع بیمه از بین رفته باشد، در مورد ساختمان، بازسازی آن و در مورد غیر ساختمان جایگزینی آن انجام خواهد گرفت.
7. در صورتی که موضوع بیمه آسیب دیده باشد، تعمیر و تعویض قسمت‌های آسیب دیده انجام خواهد گرفت.

شرایط بیمه‌نامه با سرمایه متغیر (بیمه‌نامه شناور)

بعضی از بیمه‌گذاران با توجه به تغییراتی که در موجودی کالای آنها اعم از مواد اولیه و تولید شده و یا در دست تولید و نیمه ساخته در طول روز یا ماه دارند اغلب تقاضای بیمه‌نامه موجودی کالا را به صورت شناور درخواست می‌نمایند که با توجه به شرایط و نکات ذیل قابل ارایه می‌باشند:

1- به موجب بند یک شرایط مبلغی که ابتدأً توسط بیمه‌گذار اعلام می‌دارد به منزله حداکثر تعهد بیمه‌گر و مأخذ محاسبه حق بیمه موقت می‌باشد یا عبارت روشن‌تر اینکه بیمه‌گذار می‌بایست در ابتدا حداکثر سرمایه موجودی احتمالی در طول اعتبار بیمه‌نامه را بیمه نموده و براساس آن حق بیمه را پرداخت نماید.

2- چنانچه در طول اعتبار بیمه‌نامه سرمایه موجودی از سرمایه بیمه شده افزون گردد بیمه‌گذار جهت داشتن پوشش کافی می‌بایست از بیمه‌گر درخواست افزایش سرمایه را بنماید.

توجه: بیمه‌گر مجاز به قبول یا عدم قبول افزایش سرمایه بوده و در صورت عدم پذیرش افزایش می‌بایست حداکثر ظرف دو روز اداری نظر خود را در این مورد به بیمه‌گذار اعلام نماید.

3- در صورت افزایش سرمایه و قبول از جانب بیمه‌گر حق بیمه اضافی نسبت به افزایش سرمایه و برای بقیه مدت باقی مانده تا پایان اعتبار بیمه‌نامه محاسبه خواهد گردید.

توجه:

3-1 چنانچه بیمه‌نامه یکساله صادر شده باشد محاسبه حق بیمه مدت باقی مانده به صورت روز شمار خواهد بود.

3-2 چنانچه بیمه‌نامه کمتر از یکسال صادر شده باشد لذا محاسبه حق بیمه اضافی بشرح زیر خواهد بود.

3-2-1 چنانچه حق بیمه بیمه‌نامه بر مبنای تعرفه کوتاه مدت محاسبه شده باشد بنابراین حق بیمه اضافی نیز بر مبنای تعرفه کوتاه مدت محاسبه می‌گردد.

2-2-3 چنانچه حق بیمه بیمه نامه بر مبنای روز شمار محاسبه شده باشد لذا حق بیمه اضافی بر مبنای روز شمار محاسبه می گردد.

4- به موجب بند دو شرایط، بیمه گزار موظف است میانگین موجودی واقعی هر ماه را براساس مستندات معتبر محاسبه و حداکثر تا دهم ماه بعد به بیمه گر اعلام دارد و چنانچه موجودی یک یا چند ماه بموقع اعلام نشود در محاسبه حق بیمه قطعی در پایان اعتبار سرمایه بیمه نامه و در صورت افزایش سرمایه (وجود الحاقی اضافی) حداکثر سرمایه جهت آن ماهها مبنای محاسبه حق بیمه قطعی قرار خواهد گرفت.

توجه: مدت ده روز در نظر گرفته شده در پایان هر ماه جهت اعلام موجودی، صرفاً بمنظور همکاری با بیمه گزار جهت بررسی آماری موجودی در طول ماه بوده و هیچگونه تعهدی برای بیمه گر در صورت وقوع حادثه همراه با افزایش سرمایه ایجاد نخواهد نمود و بیمه گزار در چنین مواردی می بایست بموجب بند 1-1 شرایط اقدام می نموده است.

5- در پایان هر ماه بیمه گزار متوسط موجودی خود را به موجب نامه به بیمه گزار اعلام می دارد (اظهارنامه) بیمه گر می بایست در پاسخ در فرم تنظیم شده بنام تأییدیه موجودی، دریافت اظهارنامه را به بیمه گزار اعلام نماید.
توجه:

1-5 جهت موجودیهای اعلام شده کمتر از سرمایه بیمه نامه با توجه به الحاقی اضافی فقط تأییدیه صادر می گردد و نیاز به صدور الحاقی برگشتی و کاهش سرمایه نمی باشد.

2-5 چنانچه موجودی اعلام شده بیش از سرمایه بیمه نامه و یا الحاقی اضافی و تأییدیه باشد لذا با موافقت بیمه گزار اقدام به صدور الحاقی اضافی گردیده و در صورت عدم موافقت با افزایش سرمایه از جانب بیمه گزار حداکثر سقف تعهد (سرمایه بیمه شده) بیمه در تأییدیه به عنوان موجودی همان ماه ثبت خواهد گردید.

3-5 در صورت صدور الحاقی اضافی بیمه گزار ملزم به پرداخت حق بیمه اضافی در وجه شرکت بیمه می باشد مگر آنکه توافق دیگری انجام گردیده باشد.

6- به منظور جلب رضایت بیمه‌گذار، بیمه‌گر می‌تواند در زمان صدور بیمه‌نامه معادل 75 درصد حق بیمه موجودی شناور را به عنوان حق بیمه اولیه محاسبه و در بیمه‌نامه ثبت و نقداً و یا به اقساط از بیمه‌گزار دریافت نماید.
توجه:

1-6: مقابل ستون سرمایه و نرخ بند شناور عدد 75٪ به صورت $\times$ ثبت خواهد گردید و در قسمت توضیحات ذیل و یا پیوست بیمه‌نامه جمله ذیل درج خواهد گردید:
حق بیمه سرمایه شناور بر مبنای 75٪ محاسبه گردیده است و در پایان اعتبار بیمه‌نامه پس از تعیین حق بیمه قطعی نسبت به تعدیل حق بیمه بیمه‌نامه اقدام خواهد گردید.

2-6: در صورت افزایش سرمایه موجودی و صدور الحاقی می‌توان نسبت به محاسبه حق بیمه اضافی بر مبنای 75٪ اقدام نمود و ضمناً در ذیل الحاقی این توضیح درج گردد که حق بیمه اضافی بر مبنای 75٪ محاسبه و منظور گردیده است.

7- به موجب بند 2 شرایط حداقل حق بیمه قطعی نمی‌تواند کمتر از 50 درصد حق بیمه موقت (حق بیمه، بیمه‌نامه + حق بیمه اضافی الحاقی یا الحاقیه‌های مربوط به سرمایه موجودی شناور) باشد.

بنابراین چنانچه حق بیمه قطعی کمتر از 50 درصد حق بیمه موقت شود بیمه‌گر موظف است حداقل معادل 50 درصد حق بیمه موقت را به عنوان حق بیمه قطعی در نظر بگیرد.

به منظور اجراء روش صحیح محاسبه حق بیمه قطعی مثال ذیل بیان می‌شود:

1- سرمایه موجودی اعلام شده توسط بیمه‌گزار در ابتدای شروع بیمه نامه مبلغ
ریال 100/000/000

2- تاریخ شروع بیمه‌نامه 78/1/1 تاریخ انقضاء 79/1/1

3- خطرات بیمه شده: حریق - انفجار - صاعقه

4- نرخ بیمه نامه 2 در هزار

5- حق بیمه خالص 200/000 ریال

6- 3٪ عوارض شهرداری و مالیات 6000 ریال

جمع کل حق بیمه قابل پرداخت 206/000 ریال

سرمایه میانگین موجودی اعلام شده توسط بیمه‌گذار طی ماه‌های مختلف بشرح زیر می‌باشد.

80/000/000 ریال	ماه اول
90/000/000 ریال	ماه دوم
100/000/000 ریال	ماه سوم
130/000/000 ریال	ماه چهارم
70/000/000 ریال	ماه پنجم
90/000/000 ریال	ماه ششم
اعلام نشده است	ماه هفتم
100/000/000 ریال	ماه هشتم
40/000/000 ریال	ماه نهم

10- ماه‌های دهم و یازدهم و دوازدهم موجودی صفر اعلام گردیده است.

در ماه چهارم که موجودی افزایش یافته حق بیمه اضافی به شرح زیر محاسبه گردیده و الحاقی اضافی آن صادر شده است.

$$\text{حق بیمه خالص} = 30/000/000 \times \frac{2}{1000} \times \frac{8}{12} = 40/000$$

$$40/000 \times 0/03 = 1200 \quad 3\% \text{ مالیات و عوارض شهرداری ریال}$$

جمع کل حق بیمه اضافی الحاقی 41200 ریال

صورت محاسبه حق بیمه قطعی

بیمه نامه آتش سوزی شماره.....

ردیف (1)	شماره اظهارنامه (2)	تاریخ اظهارنامه (3)	مبلغ اظهارنامه (4)	شرح (5)	حق بیمه موقت (6)	عوارض شهرداری (3٪) (7)
		سرمایه	100/000/000	بیمه نامه	200/000	6/000
1	ماه اول		80/000/000	الحاقی 1		
2	ماه دوم		90/000/000	الحاقی 2		
3	ماه سوم		100/000/000	الحاقی 3		
4	ماه چهارم		130/000/000	الحاقی 4	اضافی 40/000	1/200
5	ماه پنجم		70/000/000	الحاقی 5		
6	ماه ششم		90/000/000	الحاقی 6		
7	ماه هفتم		130/000/000	الحاقی 7		
8	ماه هشتم		100/000/000	الحاقی 8		
9	ماه نهم		40/000/000	الحاقی 9		
10	ماه دهم		0	الحاقی 10		
11	ماه یازدهم		0	الحاقی 11		
12	ماه دوازدهم		0	الحاقی 12		
جمع			830/000/000		240/000	7/200

میانگین اظهارنامه تعداد ماهها جمع کل مبالغ اظهارنامه جمع کل حق بیمه موقت (6+7)
 = (69/166/666) (12) (830/000/000) (247/200)

:

حق بیمه قطعی عوارض شهرداری حق بیمه خالص در صورت لزوم ضریب نرخ بند شناور میانگین اظهارنامه
 = (142/482) + (4/149) = (138/333) (- / -) یا () × () ×
 (69/166/666)

جمع کل حق بیمه موقت 247/200 ریال عوارض شهرداری: اضافی، برگشتی 3/051 ریال
 جمع کل حق بیمه قطعی 142/482 ریال

توضیح: با توجه به ماده 3 آیین نامه شماره 25 شورای عالی بیمه حداکثر حق بیمه برگشتی معادل 50٪ حق بیمه موقت می باشد.

ردیف سالانه: الحاقی شماره: نمایندگی: تاریخ صدور: بیمه گذار:

نشانی:

بیمه ایران بدینوسیله گواهی و اعلام می نماید که سرمایه شناور مورد بیمه، بیمه نامه شماره فوق براساس میانگین یا اظهارنامه های ارسالی از طرف بیمه گزار 69/166/666 ریال و حق بیمه قطعی به شرح صورت محاسبه فوق به مبلغ 142/482 ریال تعیین می گردد که مابه التفاوت آن از حق بیمه موقت بعنوان حق بیمه اضافی برگشتی منظور می گردد.

بنابراین کل حق بیمه بیمه نامه از مبلغ 247/200 ریال به مبلغ 143/482 ریال افزایش / کاهش می یابد.

تاریخ شروع: تاریخ پایان: حق بیمه اضافی / برگشتی 101/667 ریال
عوارض شهرداری: اضافی / برگشتی 3051 ریال

نحوه صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی

در مبحث مربوط به صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی که بطور خلاصه مورد بررسی قرار می‌گیرد صدور سه نوع بیمه‌نامه آتش‌سوزی اصلی شامل بیمه‌نامه‌های منازل مسکونی، بیمه‌نامه‌های غیرصنعتی، بیمه‌نامه‌های صنعتی بطور اختصار توضیح داده می‌شود البته مراحل صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی در هر سه نوع بیمه‌نامه فوق‌الذکر تقریباً یکسان می‌باشد.

شرایط و مراحل و مواردی که در صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی باید مورد توجه قرار گیرد بشرح ذیل می‌باشد:

الف) مراحل صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی

1- تکمیل پرسشنامه توسط بیمه‌گذار: فرم چاپی تحت عنوان برگ پیشنهاد بیمه که حاوی اطلاعات زیر می‌باشد توسط بیمه‌گذار تکمیل و امضاء می‌شود که مبنای بیمه‌نامه آتش سوزی قرار می‌گیرد، اهم اطلاعات مذکور شامل موارد زیر می‌باشد:

- نام بیمه‌گذار
- نشانی بیمه‌گذار
- نشانی محل مورد بیمه
- خطرات مورد درخواست بیمه‌گذار جهت پوشش بیمه‌ای
- اطلاعات مربوط به مورد بیمه از جمله ارزش‌های آنها
- سابقه و نوع آتش سوزی
- همسایگان محل مورد بیمه
- وضعیت تأمین نیروی برق
- وضعیت تأمین آب مصرفی و آب قابل استفاده در صورت وقوع آتش سوزی
- وسائل و امکانات آتش سوزی
- وضعیت نگهداری محل مورد بیمه

بیمه‌گزار با امضاء برگ پرسشنامه تأیید می‌نماید که به سئوالات پاسخ مطابق با واقعیت داده است.

2- پیشنهاد تکمیل شده توسط صادر کننده بیمه نامه مورد بررسی قرار گرفته و در صورتی که نیاز به بازدید از محل مورد بیمه احساس شود توسط کارشناسان بازدید اولیه از محل مورد بیمه بازدید بعمل آمده و گزارش مربوطه جهت صادر کننده بیمه‌نامه ارسال می‌گردد.

3- صادر کننده بیمه‌نامه با بررسی و مطالعه مجدد برگ پرسشنامه و گزارش بازدید اولیه تهیه شده در مورد امکان صدور بیمه‌نامه آتش سوزی تصمیم لازم را اخذ که در این حالت معمولاً سه وضعیت پیش می‌آید:

1-3) یا مطابق بازدید بعمل آمده وضعیت ریسک به گونه‌ای است که قبول آن اصلاً امکانپذیر نمی‌باشد که در این حالت مراتب عدم پذیرش به بیمه‌گزار اعلام می‌گردد
2-3) وضعیت ریسک به گونه‌ای است که با انجام یک سری اصلاحات و توصیه‌های ایمنی قابل پذیرش خواهد بود و لذا توصیه‌ها ابلاغ و پس از انجام آن‌ها بازدید مجدد بعمل آمده و نسبت به قبول ریسک اقدام خواهد شد.

3-3) در حالت سوم وضعیت ریسک، مطلوب و قابل قبول بوده که در این حالت بیمه‌گر مبادرت به تنظیم پیش نویس بیمه‌نامه نموده و نرخ حق بیمه متعلقه را تعیین می‌نماید.

4- پس از تهیه پیش‌نویس، بیمه‌نامه مورد نظر بر روی فرم بیمه‌نامه‌های آتش سوزی مورد عمل بیمه‌گر تایپ، نسخه اصلی آن جهت پرداخت حق بیمه به بیمه‌گزار ارائه می‌گردد و سایر نسخ بیمه‌نامه بنا به اقتضاء تقسیم شده و سایر مراحل انجام می‌پذیرد.

الف) بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی

منظور از بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی، بیمه‌نامه‌های آتش سوزی معمولی می‌باشد که صرفاً برای واحدهای صنعتی صادر و آنها را تحت پوشش بیمه آتش سوزی قرار می‌دهد. در این بیمه‌نامه نیز مراحل صدور قبلی طی شده و بخصوص مرحله تکمیل پرسشنامه و بازدید اولیه حائز اهمیت خاصی می‌باشد که محور اصلی صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی می‌باشد، بدین معنی که بیمه‌گذار می‌بایست دقیقاً ارزش ساختمان، ماشین آلات، مواد اولیه، کالای ساخته شده، کالای در جریان ساخت، اثاثیه و لوازم ثابت و ماشین آلات و اثاثیه و مواد اولیه امانی را به تفکیک ذکر نماید غیر از آن ریز ارزش مبالغ بیمه شده هر یک از موارد فوق را نیز اعلام نماید. البته در صورتی که بیمه‌گذار برخی از ارزش‌های تفکیکی یا ریز مبالغ بیمه شده را ارائه ننماید، بیمه‌گر می‌بایست طی شرطی حق استناد احتمالی بیمه‌گذار به اسناد در اختیار او در زمان وقوع حوادث منجر به خسارت را از وی ساقط نموده و صرفاً نظریه کارشناس خسارت خود را اعمال نماید.

در صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی بیمه‌گر می‌بایست توجه بیمه‌گذار را به عدم امکان ارائه پوشش بیمه‌ای ظروف تحت فشار صنعتی بدون دریافت حق بیمه اضافی معطوف نماید. چرا که با توجه به شرایط عمومی بیمه‌نامه‌های آتش سوزی، به صراحت جبران خسارت ناشی از انفجار ظروف تحت فشار صنعتی مستثنی شده است. در اینگونه بیمه‌نامه‌ها جهت منافع بیمه‌گذار می‌بایست حتی المقدور ارزش مبالغ بیمه شده معادل ارزش واقعی یا ارزش روز موارد بیمه شده تعیین شود. تا در هنگام رسیدگی و پرداخت خسارت بیمه‌گذار به تمامی خسارت و زیان وارده دسترسی پیدا کند. در بیمه‌نامه‌های صنعتی برای تحت پوشش قرار دادن موجودی‌ها می‌توان از شرایط اظهارنامه‌ای استفاده نمود. همچنین اگر ساختمان و ماشین‌آلات واحدهای صنعتی از وضعیت خوبی برخوردار باشد می‌توان با رعایت اصول مربوطه شرایط ارزش جایگزینی را نیز به بیمه‌گذار ارائه نمود، در ضمن برای کاهش ضریب نرخ حق بیمه در

بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی حتی المقدور می‌بایست از روشهای فنی بیمه مثل
تفکیک ریسک استفاده نمود

ب) بیمه‌نامه‌های آتش سوزی غیر صنعتی

منظور از بیمه‌نامه‌های غیر صنعتی عموماً بیمه‌نامه‌های واحدهای تجاری از قبیل فروشگاه‌ها می‌باشد. در این نوع بیمه‌نامه کلیه مراحل صدور رعایت می‌گردد و پس از درج اطلاعات متعارف بیمه‌نامه‌های آتش سوزی می‌بایست بطور قطع به نوع فعالیت انجام شدنی در محل مورد بیمه، همچنین کالا و موادی که در محل مورد بیمه در معرض فروش یا مورد استفاده می‌باشد اشاره دقیق شود و حتی‌المقدور ارزشهای بیمه شده از قبیل مبلغ بیمه شده ساختمان، موجودی و محتویات و همچنین اسباب و اثاثیه بطور تفکیک قید گردد. تعیین ارزش مبالغ بیمه شده بصورت تفکیک از ایجاد مشکل در زمان وقوع احتمالی حوادث منجر به خسارت جلوگیری نموده و عملاً کار رسیدگی و پرداخت خسارت بدین وسیله به نحو بارزی تسهیل می‌گردد.

در بیمه‌نامه‌های آتش سوزی غیر صنعتی بعضی مواقع ایجاب می‌نماید که پیشنهادات کاهش خطرات احتمالی تعیین شده توسط کارشناس بازدید اولیه بعنوان توصیه‌های ایمنی درج گردد و حتی در بعضی از موارد ضمانت اجراهای خاص تعیین گردد.

بیمه‌نامه‌های آتش سوزی غیر صنعتی هم در بیمه‌نامه معمولی ارایه می‌گردد

ج) بیمه آتش سوزی منازل مسکونی

در این نوع بیمه بنا به درخواست بیمه‌گذار واحد مسکونی علاوه بر خطرهای حریق، انفجار و صاعقه در برابر کلیه خطرهای اضافی که به آن اشاره شد با سرمایه دلخواه و به قیمت روز تحت پوشش قرار می‌گیرد و حق بیمه سالانه آن با توجه به ارزش ساختمان و اثاث منزل و خطرهای بیمه شده محاسبه خواهد شد. همچنین در صورتی که بیمه‌نامه منازل مسکونی به صورت گروهی نزد بیمه ایران تحت پوشش بیمه آتش سوزی قرار گیرد چنانچه تعداد واحدهای مسکونی تحت پوشش بیش از پانزده واحد باشد ده درصد تخفیف گروهی در نرخهای بیمه‌نامه بیمه ایران اعمال می‌گردد.

نحوه صحیح تکمیل پیشنهاد بیمه

1. کارشناس قبل از تکمیل پیشنهاد بیمه توسط متقاضی باید راهنمایی‌های لازم را در خصوص چگونگی تکمیل آن به بیمه‌گزار ارائه نماید.
2. پیشنهاد بیمه خوش خط و خوانا تکمیل شود به نحوی که برداشت‌های دوگانه و چندگانه از کلمات و اعداد نگردد.
3. پیشنهاد بیمه مخدوش نباشد، به عبارت دیگر پیشنهاد بیمه خط خوردگی نداشته باشد و چنانچه خط خوردگی ایجاد شد بیمه‌گزار مراتب خط خوردگی را تأیید کند.
4. پیشنهاد بیمه توسط بیمه‌گزار تکمیل شود. پیشنهاد بیمه سندی است که روی آن بیمه‌نامه تنظیم می‌شود، بنابراین حتی المقدور باید بیمه‌گزار شخصاً پیشنهاد بیمه را تکمیل کند.
5. پیشنهاد بیمه به خاطر رسمیت دادن به آن از طرف بیمه‌گزار مورد تأیید (مهر و امضاء) قرار گیرد.

نحوه صحیح تنظیم (آنالیز) بیمه‌نامه

بیمه‌نامه از قسمت‌های مختلف تشکیل شده است در قسمت فوقانی، اطلاعاتی نظیر نام بیمه‌گذار، نشانی محل مورد بیمه، نشانی بیمه‌گذار، تاریخ انقضاء، نوع فعالیت و... درج می‌شود در قسمت بعدی خطرهای مورد تعهد (حریق، انفجار، صاعقه) درج شده است و چنانچه بیمه‌گزار درخواست پوشش خطرهای دیگری (خطرات تبعی) را نیز داشته باشد باید در همین محل، اینگونه خطرها نیز درج شوند.

قسمت بعدی شرح مورد بیمه است شرح مورد بیمه دارای متنی است که تقدم و تاخر اموال تحت پوشش باید به صورت زیر درج گردد:

ساختمانها، تأسیسات، ماشین آلات، ابزار آلات، وسایل نقلیه، موجودی و محتویات متعلق به بیمه‌گزار فوق واقع در محل مورد بیمه طبق صورت ریز و ارزش تفکیکی پیوست این بیمه‌نامه که جزء لاینفک آن محسوب می‌شود به شرح زیر:

1. ساختمانها جمعاً به مبلغ
2. تأسیسات جمعاً به مبلغ

3. ماشین آلات جمعاً به مبلغ

4. ابزار آلات جمعاً به مبلغ

5. وسایل نقلیه جمعاً به مبلغ

6. موجودی جمعاً به مبلغ

7. محتویات جمعاً به مبلغ

معمولاً بیمه نامه های معمولی بصورت 4 یا 2 برگی می باشند که برگه اول و سفید رنگ متعلق به بیمه گزار بوده و مابقی برگه ها تحویل ادارات مختلف شرکت بیمه می گردد. کارشناس بایستی برگه ها و اوراق را کنترل نماید که همگی دارای امضاء معتبر و بدون خط خوردگی باشند و تمامی نسخه های لازم تحویل بیمه گزار شده باشند.